

Kamienny ul w miejscu Kryjówki Zbójnika

ky Józef, egerski mistrz murarski rozpoczął budowę zabytkowego domu parafialnego, znajdującego się u podnóża wzgórza kościelnego (wykorzystując wcześniejszy dom parafialny rzymsko-katolicki wybudowany w roku 1741). Wcześniejszy zajazd kapituły tzw „Kocsma-ház – Dom Karczemy” wybudowano pod koniec XVIII wieku obok mostu na potoku, przy spotkaniu głównych dróg osady. Budynek ówczesnego zajazdu dzisiaj jest domem mieszkalnym będącym pod ochroną zabytków. Na ro-

gach ulic Rákóczi'ego i Széchenyi'ego stoi barokowy posąg Świętego Jana Nepomucena, który wykonano w 1800 latach i również jest chronionym zabytkiem. Na północnej stronie wioski jednonożowy most kamienny głównej drogi prowadzącej do Egerszólátu łączący łukiem potok Laskó, który został wybudowany w roku 1838 też jest pod ochroną zabytków.

Na północy osady znajduje się jezioro Egerszalók (zbiornik wodny doliny Laskó), o powierzchni największej spośród zbiorników wodnych egerskiego podnóża Gór Bukowych. Jego świat roślinny i zwierzęcy jest ważną wartością ochrony przyrody, którego ochrona jest bardzo ważna. Obfite w ryby jezioro jest miejscem lubianym przez wędkarzy.

Głównym urokiem osady jest wytryskująca z głębi ziemi gorące źródło znajdujące się na południu wioski. Wytryskująca z głębokości 410

m. woda o temperaturze 65-68 C° zamieniła osadę Egerszalók w międzynarodowe kąpielisko termalne o właściwościach leczniczych. Spływająca po zboczu wzgórza woda stworzyła pagórek tufy wapiennej. Dzięki temu osada jest zwana „węgierskim Pamukkale”, na wzór słynnych na całym świecie tureckich kąpielisk. Od roku 2007 przyjmuje gości w wybudowanym nieporównanym naturalnym środowisku kompleksie wellnes „Kąpielisko Lecznicze i Kąpielisko Wellnes” („Gyógy és Wellnesfürdő”).

Stożek skalny Młody Pastuch

Punkt informacyjny pod nazwą „Bukkaljai Kő-út” (Droga Kamienia u podnóża Gór Bukowych) – Eger, w Fellner-tömbelső (w podwórzu bloku Fellner)

bukkalja.info.hu

Urząd Burmistrza; Adres: Egerszalók, Sáfrány út 7.
Tel./fax: +36 36/474-366 • www.egerszalok.hu

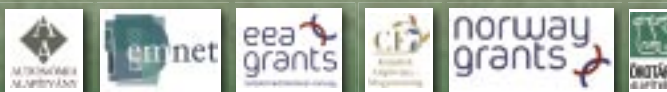

Tájékoztató térképábrázlat

Zdjęcia: Holló Sándor, Klein Dávid

Przygotował: Kaptárkó Természetvédelmi és Kulturális Egyesület z finansowaniem Norwég Civil Támogatási Alap

www.kaptarko.hu

Egerszalók

Wieża w stylu barokowym z dzwonem w wiosce Szalók

Egerszalók leży 6 km na zachód od Egeru i jest położony między górami Mátra i Bükk, w dolinie potoku Laskó. Osada jest zaludniona już od założenia państwa, był w odwiecznym posiadaniu rodu Szalók. Pierwsze pisemne odnotowania pochodzą z roku 1248, gdzie Egerszalók występuje pod nazwą „terra-Zolouk”. Na początku XVI wieku większa część Egerszalók weszła w posiadanie kapituły Egeru. Podczas oblężenia Egeru w roku 1552 Turcy go zniszczyli, ale wkrótce zaczął się zaludniać. W roku 1586 Turcy zaczęli ściągac wysokie podatki

i dziesięcinę od chłopów pańszczyźnianych kapituły i od rodzin szlacheckich Belényi'ego i Szalóki'ego, na skutek czego wioska ponownie się wyludniała. W roku 1687 po zdobyciu na powrót Egeru chłopci pańszczyźniany, którzy w Egerszalóku żyli przeprowadzili się do miasta Egeru, które otrzymało rangę wolnego królewskiego miasta, i tam byli zwolnieni od płacenia podatku. Na rozkaz władcy żołnierze wypędzili skupionych na zamku chłopów pańszczyźnianych i z powrotem odprowadzili ich w posiadanie swoich dziedziców. W ten sposób wioska z powrotem odzyskała część ludności około 1694 roku, ale tylko na dziesięć lat dlatego, bo w czasach kuruców od nowa się wyludniła. (Kurucowie to uczestnicy antyfeudalnych i wyzwoleniczych powstań chłopskich na Węgrzech.) Kapituła 35 szwabów i rodzin niemieckich chłopów pańszczyźnianych osiedliła w Szalóku na mocy umowy 4-ego czerwca w roku 1731. Od połowy XVIII wieku węgierscy chłopci pańszczyźniany zaczęli przeprowadzać się tu gromadnie. Ludność wioski stała się dwujęzyczna by z czasem stać się jednojęzyczną węgierską.

Opuszczone domy jaskiniowe na granicy wioski

Pagórek z tufy wapiennej przy ciepłym źródle w wiosce Szalók

Znajdujący się obok osady zamek Maklyán (inaczej: Maklyán) rodzina Maklyán z Debrő wybudowała prawdopodobnie w drugiej połowie XIII wieku. W roku 1435 już jako ruiny figuruje w dokumentach, a w roku 1590 już tylko jako miejsce zamku. Kapituła egerska kazała przywozić kamienie budowlane do wznoszenia własnych budowli z kopalni kamiennej, która znajdowała się obok zamku. 4 nisze kamiennego ula znajdują się na skalistym grzbiecie Góry Młodej Męzatk (Menyecske-hegy) wznoszącej się na południe od miejsca dawnego zamku, który stał na okrągłej 214 m wysokiej piramidzie kamiennej. Przykładem wykorzystania kamiennego podłoża Gór Bukowych są **stajnie owiec** drążone w tufie. Ciekawostką jest pozatany stożek skalny z riolitowej tufy zwany **Kobieta z kamienia (Kőasszony)** albo **Dziewczyna z kamienia (Leánykő)**, w którym wydrążono kryjówkę. Na południe od „Kobiety z kamienia,„ jest samotny stożek bez niszy, który zwany jest przez miejscową ludność **Młody pastuch kamienny (Kőbojtár)**. Jeszcze jedna kryjówka **Kryjówka Zbójnika (Betyárbújó)**,

Posąg Świętego Jana Nepomucena

Pomnik poległych w czasie I wojny światowej

Jeziro Egerszalók, ulubione miejsce wędkarzy

która jest wydrążona w bloku tufy, wznosi się na Starej Górze (Öreg-hegy) i jest dobrze widzialny z drogi na południowej części osady, znajdującej się ponad rzędami piwnic, prowadzącej do Demjénu. Nad wejściem do kryjówki jest jedna nisza kamiennego ula. Na drugiej części wioski, na zboczach pagórków są mieszkania jaskiniowe wykute w tufie riolitowej. **Mieszkania jaskiniowe** na początku XIX wieku w większości były zamieszkałe przez biedaków. Wyludniły się pod koniec roku 1980, niekiedy jeszcze dzisiaj są używane jako spiżarnie i piwnice winiarskie. Złączone domy jaskiniowe ulicy Sáfrány ładnie harmonizują z widowską formacją turystycznej drogi prowadzącej do gorącego źródła.

Egerszalók jest częścią historycznego regionu winnego Egeru. Już po okresie założenia państwa rozpoczęto sadzenie winorośli. Od tego czasu wydrążono w pagórkach opasujących wioskę wiele piwnic i **domów piwnicznych**, które są w wielu miejscach na końcu podwórza.

Średniowieczny kościół pod wezwaniem Dziewicy Marii (Szűz Mária) został zniszczony w okresie tureckim. Budowę dzisiejszego zabytkowego **kościółka rzymsko-katolickiego** (p.w. Najświętszej Marii od góry Karmel – Kármelhegyi Boldogasszony) zaczął Giovanni Battista Carlone w roku 1738. Według legend z dawnych wieków na miejscu dzisiejszej wieży kościelnej, przed obrazem Marii niewidoma dziewczyna odzyskała swój wzrok. Od tego czasu kościół odwiedza tysiące pielgrzymek w czasie odpustu. Z powodu tłumu pielgrzymów kościół poszerzono szerszą nawą w roku 1763. W następnym roku pielgrzymi wciąż nie mieścili się w kościele i wówczas na niższej części osobno stojącej wieży wybudowano małą kaplicę, aby kapłan mógł odprawić mszę na wolnym powietrzu dla zgromadzonych pielgrzymów w dniu Najświętszej Marii od góry Karmel. Cudowny obraz „Cudotwórczyni Marii – Csodatévő Mária” stoi na głównym ołtarzu kościoła. Obraz ten namalowano na zamówienie biskupa Eszterházy'ego w roku 1786. W Muzeum Egerskim możemy obejrzeć wystawę uszkodzonych posagów z wieży i z kościoła, pochodzących z roku 1740, wiele z nich znajduje się w jego magazynie. W roku 1831 Bukovinsz-